

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo.tem@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö diaarinumero: VN/6436/2019

**LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAEIKSI VAARALLISTEN KEMIKAALIEN
JA RÄJÄHTEIDEN KÄSITTELYN TURVALLISUUDESTA ANNETUN LAIN
MUUTTAMISESTA JA TURVALLISUUSSELVITYSLAIN 19 §:N MUUTTAMISESTA
TURVAUHKIIN VARAUTUMISEKSI**

Työ- ja elinkeinoministeriön kirjattua lausuntopyynnön lausuntopalvelu.fi -sivustolle nestekaasualan yhteistyöryhmä (jäljempänä yhteistyöryhmä) esittää otsikossa mainitusta kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta seuraavaa.

Esityksen pääasiallisessa sisällössä todetaan, että kemikaaliturvallisuuslaissa säädettäisiin turvauhkiin varautumisen ja turvallisuusjärjestelyjen yleiset perusteet kaikkia toiminnanharjoittajia velvoittavasti. Esityksessä ehdotetaan, että turvauhkiin varautumista koskeviin säännöksiin käytetään riskiperusteista lähestymistapaa varautumistoimien laajuuteen ja tarpeellisuuteen. Yhteistyöryhmä katsoo, että turvauhkiin varautumisen sisällyttäminen säännöksiin on tarpeellista, sekä pitää lähestymistapana esitettyä riskiperusteisuutta sekä suhteellisuuden ja kohtuullisuuden huomioimista säännöksissä olennaisina, koska turvauhkiin varautumisesta koskevat velvoitteet kohdistuvat kaikkiin toiminnanharjoittajiin varastoitavan vaarallisen kemikaalin määrästä tai yrityksen koosta riippumatta.

Laissa esitetään yleisiä periaatteita, jotka jättävät tulkinnan varaa riskiperusteisuuteen ja kohtuullisuuteen. Yhteistyöryhmä haluaa tuoda esille huolen, vaikka säätelyn ajateltu lähestymistapa on sinänsä hyvä tavoite, mutta miten lasketaan turvauhan (eli aiemman lainvastaisen toiminnan) esiintymisen todennäköisyyttä yksittäisen laitoksen osalta. Näin ollen riskiperusteisuuden toteutuminen ei ole aivan helppoa turvauhkien yhteydessä. Tässä voidaan helposti ajautua siihen, että varovaisuusperiaatteen noudattaminen voisi johtaa massiivisiin rakenteellisiin suojausvaatimuksiin, vaikka tapahtuman todennäköisyys olisi hyvin pieni. Tässä yhteydessä on tarpeen korostaa sitä, että turvauhalle ei ole olemassa nollatodennäköisyyttä, eikä toiminnanharjoittaja voi toteuttaa sellaisia toimenpiteitä, joilla turvauhan toteutuminen estettäisiin.

Yhteistyöryhmän toiveena on, että riskiperusteisuutta ja kohtuullisuutta täsmettäisiin, kun kemikaaliturvallisuuslain perusteella oleviin valtioneuvoston asetuksiin sisällytetään turvauhkiin varautuminen, varsinkin koskien pieniä ja keskisuuria toiminnanharjoittajia. Lainsäädännön ja sitä tukevien viranomaisten ohjeistuksien tulisi mahdollistaa toiminnanharjoittajien oikeusturva, tasapuolinen kohtelu ja taloudelliset toimintaedellytykset.

Ehdotuksen (perustelut ja pykälämuutokset) joidenkin tekstien perusteella voisi ymmärtää, että toiminnanharjoittajan tulisi ehkäistä kolmannen osapuolen tarkoituksella tekemä rikollinen toiminta sekä vastata vahingonteon seurauksista. Tällaisen toiminnan estäminen ei voi kuulua toiminnanharjoittajan vastuulle ja se onkin hänelle käytännössä mahdotonta. Hän on yhtä lailla vahingonkärsijä siinä missä mahdollisesti ympäröivä yhteiskuntakin edellä tarkoitettussa tilanteessa. Pykälämuutosehdotuksissa ja perusteluissa tulisi yhtenäisesti käyttää muotoa turvauhkiin varautuminen ja uhkien toteutuessa syntyvien seurausten vaikutusten minimointi. Nämä perusteluissa ja pykälissä olevat toiminnanharjoittajiin kohdistuvat ehdottomat vaatimukset, tulisi selvästi lieventää kohtuuttomien vastuukysymysten syntymisen ehkäisemiseksi.

Yhteistyöryhmä haluaa nostaa esille seuraavia asioita ja kohtia:

1 § lain tarkoitus

"Tämän lain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vaarallisten kemikaalien sekä räjähteiden valmistuksesta, käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä sekä näihin toimintoihin kohdistuvien turvauhkien toteutumisesta aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää yleistä turvallisuutta."

Lain tarkoituksen muotoilu on ristiriidassa perusteluissa (7.1 1 §, s. 32) säännöksiin esitetystä lähestymistavasta turvauhkiin varautumisessa. Lain tarkoituksen muotoilussa ei ole otettu huomioon riskiperusteista lähestymistapaa (riskiperusteiset varautumistoimet laajuuteen ja tarpeellisuuteen nähden). Turvauhkien (kolmannen osapuolen tahallisesti tekemä teko) toteutumista ja niistä aiheutuvien seurausten estäminen on mahdotonta, jolloin jo lain tarkoitukseen sisältyy toiminnanharjoittajille kohtuuton vaatimus. Tämä on todettu esityksen kohdassa 7.1, 10 § (s. 35) seuraavasti:

"... lain soveltamisalan laajentumisen myötä suunnittelua tulisi laajentaa myös turvauhkien varalle siten, että koko tuotantolaitoksen toiminnan suunnittelussa tulee ottaa riittävästi huomioon myös turvauhkiin varautuminen ja mahdollisesti toteutuvien turvauhkien seurausten rajoittaminen. Toimia

arvioitaessa on otettava huomioon riskiperusteisuus. Turvauhkien aukoton ehkäiseminen on käytännössä mahdotonta, joten suoritettavat toimet turvauhkiin varautumiseksi perustuvat riskiarviointiin. Tarpeelliset toimet voivat siten vaihdella kohteittain.”

Vastuukysymykset turvauhan toteutumisen seurauksista

Pykäläkohtaisissa perusteluissa (7.1, 6 § Määritelmät, s. 34) esitetään:
”Uuden ehdotettavan 25 kohdan mukaan turvauhkana pidetään sellaisen laissa rangaistavaksi säädetyn toiminnan uhkaa, jonka tarkoituksena on kemikaali- tai räjähdeturvallisuuden vaarantaminen. Laissa rangaistavaksi säädetty toiminta saattaa olla tahallista tai tuottamuksellista. Esimerkiksi rikoslaissa tahallisuus on määritelty 3 luvun (515/2003) 6 §:ssä ja tuottamus 3 luvun 7 §:ssä. Rikoslain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan tekijän menettely on huolimaton, jos hän rikkoo olosuhteiden edellyttämää ja häneltä vaadittavaa huolellisuusvelvollisuutta, vaikka hän olisi kyennyt sitä noudattamaan. Ehdotetussa 25 kohdassa tarkoitetaan vain lainsäädännössä rangaistavaksi säädettyjen tekojen uhkaa.”

Varsinaisessa lakitekstiehdotuksen 6 §:n 25) kohdassa (s. 50) turvauhan määritelmä on kuitenkin muotoiltu seuraavasti:

”turvauhalla uhkaa sellaisesta laissa rangaistavaksi säädetystä toiminnasta, josta voi seurata ~~on~~ välitön tai välillinen kemikaali- tai räjähdeturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden vaarantaminen”.

Rikoslain 3 luvun 7 § Tuottamus:

”Tekijän menettely on huolimaton, jos hän rikkoo olosuhteiden edellyttämää ja häneltä vaadittavaa huolellisuusvelvollisuutta, vaikka hän olisi kyennyt sitä noudattamaan (tuottamus).

Se, pidetäänkö huolimattomuutta törkeänä (törkeä tuottamus), ratkaistaan kokonaisarvostelun perusteella. Arvostelussa otetaan huomioon rikotun huolellisuusvelvollisuuden merkittävyys, vaarannettujen etujen tärkeys ja loukkauksen todennäköisyys, riskinoton tietoisuus sekä muut tekoon ja tekijään liittyvät olosuhteet.

Pikemmin tapaturmaan kuin tuottamukseen perustuvasta teosta ei rangaista.”

Perusteluissa turvauhkan määritelmään sisältyy tahallinen tarkoitus vahingontekoon, mutta pykäläehdotuksen muotoilusta tahallisuus on poistettu. Rikoslaissa on laiminlyönti määritelty rangaistavaksi, jos on oikeudellinen

velvollisuus estää seurauksien syntyminen. Myös huolimattomuus on määritelty rangaistavaksi tietyin edellytyksin.

Mitä tarkoittaa esityksessä oleva lause: *"Ehdotetussa 25 kohdassa tarkoitetaan vain lainsäädännössä rangaistavaksi säädettyjen tekojen uhkaa."* yhdistettynä esityksessä ehdotettuun turvauhan määritelmään: *"turvauhalla uhkaa sellaisesta laissa rangaistavaksi säädetystä toiminnasta, josta voi seurata ~~on~~ välitön tai välillinen kemikaali- tai räjähdeturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden vaarantaminen"*?

Esitetyn kemikaaliturvallisuuslain 1 §:n *Lain tarkoitus* ja turvauhkamääritelmän muotoilun perusteella voisi ymmärtää toiminnanharjoittajan teot (laiminlyönti ja huolimattomuus) rangaistaviksi ja täten toiminnanharjoittajan vastuulliseksi kaikkiin kolmannen osapuolen tahallisiin tekoihin. Ehdotetaan, että palautetaan tahallisuuden käsite kemikaaliturvallisuuslaissa tarkoitettuun turvauhan määritelmään.

Kohdassa 3.2 (s. 18) *Rajapinnat muuhun sääntelyyn* on kappale koskien rikoslakia. Tässä kohdassa ei ole käsitelty edellä esitettyjä (laiminlyönti ja huolimattomuus) tilanteita ja niiden suhdetta turvauhan määritelmään.

Kohdissa 5.1 (s. 26) *Taloudelliset vaikutukset* ja 5.2 *Toiminnanharjoittajille* aiheutuvat vaikutukset ei käsitellä tärkeää asiaa, mille taholle toteutuneen turvauhan kustannukset kohdistuvat. Kohdassa 5.1 *Taloudelliset vaikutukset* esitetään, että säännösten tavoitteena on ehkäistä turvauhkien toteutumisesta aiheutuvia vahinkoja. Edellisten (1 § *Lain tarkoitus*, muotoilu: turvauhan ehkäiseminen ja ehdotettu turvauhan määritelmä) perusteella tämä tarkoittanee, että toiminnanharjoittaja vastaisi toteutuneen turvauhan seurauksista. Kuten jo aikaisemminkin on todettu, turvauhkien ehkäiseminen on mahdotonta. Ehdotetaan, että muotoilua turvauhan ehkäiseminen muutetaan muotoon turvauhkaan varautumiseksi niin perusteluissa kuin itse pykäläteksteissä.

Toiminnanharjoittaja laatii omaa toimintaa koskevan sisäisen pelastussuunnitelman. Pykäläehdotuksessa 28 § *Sisäinen pelastussuunnitelma* (s. 52) esitetään:

"Sisäisen pelastussuunnitelman on katettava toimenpiteet, joilla torjutaan ennalta mahdollisiksi arvioitavissa onnettomuustapauksissa onnettomuuden tai toteutuneen turvauhan vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi sekä varaudutaan onnettomuuden tai toteutuneen turvauhan jälkien korjaamiseen ja ympäristön puhdistamiseen."

Onko siis tässä tarkoitettu, että toiminnanharjoittaja olisi vastuussa toteutuneen turvauhan jälkien korjaamisesta ja ympäristön puhdistamisesta? Kohdassa 5.2 *Toiminnanharjoittajille aiheutuvat vaikutukset* ei ole käsitellä pykäläehdotuksessa 28 § *Sisäinen pelastussuunnitelma* esitetyn vaatimuksen vaikutuksia, koska näin ei varmaankaan ole lainsäätäjällä ollut tarkoitus. Pykäläehdotusta 28 § on käsitelty jäljempänä.

Myös kohdassa 5.4 (s.31) *Ympäristövaikutukset* käytetään muotoilua vahinkojen ehkäiseminen seuraavasti:

"Kemikaaliturvallisuuslain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Onnettomuuksien ehkäiseminen ja niiden vaikutusten rajoittaminen osaltaan vähentävät näitä vahinkoja. Myös uusien turvauhkiin varautumista koskevien velvoitteiden tarkoituksena on henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen ehkäiseminen ja torjuminen. Onnettomuuden ja toteutuneen turvauhan vaikutukset voivat olla vaarallisia kemikaaleja käsittelevissä kohteissa hyvin samanlaisia, mutta niiden torjumiseen saatetaan tarvita erilaisia varautumiskeinoja. Kemikaalikohteeseen kohdistunut toteutunut turvauhka saattaa aiheuttaa merkittäviäkin ympäristövahinkoja. Uudet turvauhkiin varautumista koskevat velvoitteet edistävät siten osaltaan ympäristövahinkojen ehkäisemistä ja torjumista."

Ehdotetaan turvauhkiin varautumisen osalta poistettavaksi sana ehkäiseminen seuraavasti:

*"**Myös** Uusien turvauhkiin varautumista koskevien velvoitteiden tarkoituksena on henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen **ehkäiseminen ja** torjuminen."* ja

*"Uudet turvauhkiin varautumista koskevat velvoitteet edistävät siten osaltaan ympäristövahinkojen **ehkäisemistä ja** torjumista."*

Kohta 4.1 Tavoitteet (s.22)

Kohdan 2. momentissa esitetään:

"Vaikka onnettomuuksista ja toteutuneista turvauhista aiheutuvat vahingot voivat olla hyvin samanlaisia, ovat vahinkojen ehkäisemiseksi tarpeelliset toimet luonteeltaan osin erilaisia. Sellaiset suojaustoimenpiteet, jotka ovat vaivatta poistettavissa tai kierrettävissä, eivät ole riittäviä rikollisuuden ja terrorismin uhan ehkäisemiseksi."

Rikollisuuden ja terrorismin uhkaa ei voi ehkäistä. Kohtaa ehdotetaan muotoiltavan seuraavasti:

"Vaikka onnettomuuksista ja toteutuneista turvauhista aiheutuvat vahingot voivat olla hyvin samanlaisia, ovat vahinkojen ~~ehkäisemiseksi torjumiseksi ja rajoittamiseksi~~ tarpeelliset toimet luonteeltaan osin erilaisia. Sellaiset suojaustoimenpiteet, jotka ovat vaivatta poistettavissa tai kierrettävissä, eivät ole riittäviä ~~rikolliseen ja terroristiseen uhkaan varautumiseksi. rikollisuuden ja terrorismin uhan ehkäisemiseksi.~~"

Kohta 4.3 Keskeiset ehdotukset (s. 23)

Kohdan 1. momentissa esitetään:

"Useaan säännökseen ehdotettavalla ilmaisulla "tarpeen mukaan", "riittävästi" ja "mahdollisuuksien mukaan" tarkoitetaan riskiperusteisuutta. Ilmaisuja on käytetty jo nykymuotoisessa laissa kuvaamaan riskiperusteisuutta, mikä samalla huomioi myös menetelmien ja teknologisen kehityksen. Kaikissa kemikaalikohteissa ei olisi uusien säännösten perusteella välttämätöntä ryhtyä merkittäviin toimenpiteisiin, mikäli riskejä turvauhkien toteutumisesta ei yksittäisen kohteen osalta lainkaan ole. Kaikissa kohteissa tulisi kuitenkin tehdä vähintään arvio siitä, millaisiin toimenpiteisiin on syytä ryhtyä uuden sääntelyn perusteella."

Lause *"Kaikissa kemikaalikohteissa ei olisi uusien säännösten perusteella välttämätöntä ryhtyä merkittäviin toimenpiteisiin, mikäli riskejä turvauhkien toteutumisesta ei yksittäisen kohteen osalta lainkaan ole."* tulisi osin tai kokonaan poistaa tai muotoilla uudelleen, että sen tarkoitus tulisi selkeäksi. Muotoiluna voisi käyttää esimerkiksi:

"Kaikissa kemikaalikohteissa ei olisi uusien säännösten perusteella välttämätöntä ryhtyä ~~merkittäviin~~ toimenpiteisiin. ~~mikäli riskejä turvauhkien toteutumisesta ei yksittäisen kohteen osalta lainkaan ole.~~"

Lauseeseen *"Kaikissa kohteissa tulisi kuitenkin tehdä vähintään arvio siitä, millaisiin toimenpiteisiin on syytä ryhtyä uuden sääntelyn perusteella."* ehdotetaan lisättävän riskiperusteisuus tässä kohdassa edellä esitetyllä ilmaisulla seuraavasti:

"Kaikissa kohteissa tulisi kuitenkin tehdä vähintään arvio siitä, onko kohteessa tarvetta ryhtyä toimenpiteisiin sekä millaiset toimenpiteet olisi tarpeen mukaan toteutettava uuden sääntelyn perusteella."

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 12 § Prosessien ohjaukseen ja valvontaan tarvittavien tieto- ja automaatiojärjestelmien suunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja sijoitus (s. 36)

Pykäläkohtaisen perustelun 2. momentissa olevaan lausetta ehdotetaan täsmennettävän seuraavasti:

*" Ohjausprosessin tai järjestelmän verkkoon kytketyt laitteet voivat myös joutua palvelunestohyökkäyksen osaksi. Tällaisen palvelunestohyökkäyksen tarkoituksena ei välttämättä ole kemikaali- tai räjähdeturvallisuuden vaarantaminen, mutta siinä käytettävät osat **voivat** ~~menettäviä~~ kyvyn toimia varsinaisessa tehtävässään, **jonka seurauksena voi aiheutua merkittävää vaaraa**. Pykälän suojaamisvelvoitteen tarkoituksena on kattaa myös tällaiset tilanteet."*

Ehdotetaan, että 4. momentti nostetaan 2. momentiksi.

7.1 27 § Tarkastussuunnitelma ja -ohjelma (s. 39)

Pykäläkohtaista perustelua ehdotetaan muutettavan seuraavasti:

*"Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentissa on määritelty henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen ehkäiseminen. Nämä vahingot voivat aiheutua onnettomuustilanteissa tai ne voivat olla tahallisesti aiheutettuja. Tarkastussuunnitelmassa tulisi olla osio myös turvauhkiin varautumista koskeville toimille ja tämän takia 1 momenttiin lisättäisiin ilmaisu sekä turvauhki~~inen~~ **varautumiseksi**. ~~toteutumisen ehkäisemiseksi~~. Pykälän 3 momenttia ei ehdoteta tässä yhteydessä nimenomaisesti muutettavaksi, vaan kyseinen momentti sellaisenaan palvelisi jatkossa myös turvauhkiin varautumista. Tarkemmat säännökset voitaisiin antaa myös turvauhkiin varautumista koskevien toimien osalta valtioneuvoston asetuksella. Ehdotettu olisi muutos nykytilaan."*

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta

5 § Suhde muuhun lainsäädäntöön (s. 49)

Pykäläehdotuksessa ei ole mainittuna rikoslakia.

10 § Onnettomuuksien ehkäiseminen ja turvauhkiin varautuminen (s. 50)

"Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimiin onnettomuuksien ja turvauhkien ehkäisemiseksi ja niistä ihmisten terveydelle ja ympäristölle sekä omaisuudelle aiheutuvien seurausten rajoittamiseksi. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvauhkiin varautumiseksi tehtävät toimet on suhteutettava mahdollisesti aiheutuvan vahingon laajuuteen ja todennäköisyyteen.

Onnettomuuksien ja turvauhkien ehkäisemistä koskevien toimenpiteiden on katettava koko tuotantolaitoksen toiminta. Toimenpiteiden tulee olla suunnitelmallisia ja järjestelmällisiä ja perustua toiminnasta aiheutuvien vaarojen ja turvauhkien tunnistamiseen sekä niiden rajoittamista koskevien päämäärien ja toimintatapojen määrittämiseen. Toiminnanharjoittajan on seurattava ja arvioitava toimenpiteiden toteutumista ja niiden vaikutusta sekä ryhdyttävä tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että muutokset tuotantolaitoksessa tehdään turvallisuutta vaarantamatta ja tuotantolaitoksessa määriteltyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti."

Pykäläehdotusta esitetään muutettavan esityksessä olevan pykäläkohtaiset perustelut kohdan 7.1, 10 §:n (s. 34) mukaiseksi seuraavasti:

*"Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä ~~kaikkiin tarpeellisiin~~ **riittäviin** toimiin onnettomuuksien **ehkäisemiseksi** ja turvauhkien **ehkäisemiseksi** **turvauhkiin varautumiseksi** ja niistä ihmisten terveydelle ja ympäristölle sekä omaisuudelle aiheutuvien seurausten rajoittamiseksi. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvauhkiin varautumiseksi tehtävät toimet on suhteutettava mahdollisesti aiheutuvan vahingon laajuuteen ja todennäköisyyteen.*

*Onnettomuuksien **ehkäisemistä** ja turvauhkien **varautumisia ehkäisemistä** koskevien toimenpiteiden **on oltava riittäviä ja on** katettava koko tuotantolaitoksen toiminta. Toimenpiteiden tulee olla suunnitelmallisia ja järjestelmällisiä ja perustua toiminnasta aiheutuvien vaarojen ja turvauhkien tunnistamiseen sekä niiden rajoittamista koskevien päämäärien ja toimintatapojen määrittämiseen. Toiminnanharjoittajan on seurattava ja arvioitava **suunniteltujen** toimenpiteiden toteutumista ja niiden vaikutusta sekä ryhdyttävä tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.*

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että muutokset tuotantolaitoksessa tehdään turvallisuutta vaarantamatta ja tuotantolaitoksessa määriteltyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti."

14 § Tuotantolaitoksen alueen suunnittelu (s. 51)

"Tuotantolaitoksen alueella olevat laitokset niihin kuuluvine laitteistoineen, rakenteineen ja rakennuksineen sekä muut tuotantolaitoksen alueella olevat rakennukset, kohteet ja toiminnot tulee sijoittaa ja tarvittaessa suojata siten, että onnettomuuksien tai toteutuneiden turvauhkien vaikutusten leviäminen laitoksesta toiseen laitokseen tai muihin tuotantolaitoksen alueella oleviin rakennuksiin tai rakenteisiin voidaan estää ja että onnettomuuksien tai toteutuneiden turvauhkien vaikutukset voidaan rajata mahdollisimman pienelle alueelle.

Vaarallisten kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin tarkoitetut tilat ja alueet on sijoitettava erilleen sellaisista tiloista tai alueista, joissa ihmisiä työskentelee muissa kuin suoraan kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin liittyvissä tehtävissä. Erityisvaaraa aiheuttavat yksiköt tai toiminnot on tarvittaessa sijoitettava erilleen muista toiminnoista.

Laitokset ja laitteistot sekä tuotantolaitoksen alueella olevat toiminnot on sijoitettava niin, että onnettomuustilanteissa onnettomuusalueilla tai toteutuneiden turvauhkien vaikutusalueilla olevilla on mahdollisuus poistua turvallisesti, torjuntatoimiin osallistuvilla on pääsy onnettomuus ja vahinkokohteisiin ja prosessin turvallinen alasajo tai muun toiminnan pysäytys on mahdollinen."

Pykäläehdotusta esitetään muutettavan esityksessä olevan pykäläkohtaiset perustelut kohdan 7.1, 14 § (s. 37) mukaiseksi seuraavasti:

"Tuotantolaitoksen alueella olevat laitokset niihin kuuluvine laitteistoineen, rakenteineen ja rakennuksineen sekä muut tuotantolaitoksen alueella olevat rakennukset, kohteet ja toiminnot tulee sijoittaa ja tarvittaessa suojata siten, että onnettomuuksien ~~tai toteutuneiden turvauhkien~~ (vaihtoehtoisesti: tai riski- ja vaaranarvioinnin perusteella ennakoitavissa olevien toteutuneiden turvauhkien) vaikutusten leviäminen laitoksesta toiseen laitokseen tai muihin tuotantolaitoksen alueella oleviin rakennuksiin tai rakenteisiin voidaan estää ja että onnettomuuksien tai riski- ja vaaranarvioinnin perusteella ennakoitavissa olevien toteutuneiden turvauhkien vaikutukset voidaan rajata mahdollisimman pienelle alueelle.

Vaarallisten kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin tarkoitetut tilat ja alueet on sijoitettava erilleen sellaisista tiloista tai alueista, joissa ihmisiä työskentelee muissa kuin suoraan kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin liittyvissä tehtävissä. Erityisvaaraa aiheuttavat yksiköt tai toiminnot on tarvittaessa sijoitettava erilleen muista toiminnoista.

*Laitokset ja laitteistot sekä tuotantolaitoksen alueella olevat toiminnot on sijoitettava niin, että onnettomuustilanteissa onnettomuusalueilla tai **riski- ja vaaranarvioinnin perusteella ennakoitavissa olevien** toteutuneiden turvauhkien vaikutusalueilla olevilla on mahdollisuus poistua turvallisesti, torjuntatoimiin osallistuvilla on pääsy onnettomuus ja vahinkokohteisiin ja prosessin turvallinen alasajo tai muun toiminnan pysäytys on mahdollinen.”*

27 § Tarkastussuunnitelma ja -ohjelma (s. 52)

”Turvallisuus- ja kemikaalivirasto laatii vaarallisten kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavia tuotantolaitoksia sekä 23 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kohteita koskevan tarkastussuunnitelman, jossa esitetään yleiset tavoitteet tarkastustoiminnalle tuotantolaitoksista aiheutuvien henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen sekä turvauhkien toteutumisen ehkäisemiseksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto laatii lisäksi säännöllistä valvontaa varten laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittaville tuotantolaitoksille sekä 23 §:n 2 momentissa tarkoitetuille kohteille tarkastusohjelman, jossa määritellään eri laitostyyppien tarkastustiheydet. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastussuunnitelman ja -ohjelman sisällöstä sekä laadinnasta.”

Pykäläehdotusta ehdotetaan muutettavan esityksessä olevan pykäläkohtaiset perustelut kohdan 7.1, 27 § (s. 39) sekä edellä esitetyn kohdan 7.1 27 § pykäläkohtaisten perusteluiden muutosehdotuksen mukaiseksi seuraavasti:

*”Turvallisuus- ja kemikaalivirasto laatii vaarallisten kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavia tuotantolaitoksia sekä 23 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kohteita koskevan tarkastussuunnitelman, jossa esitetään yleiset tavoitteet tarkastustoiminnalle tuotantolaitoksista aiheutuvien henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen **ehkäisemiseksi** sekä turvauhkiin **en varautumiseksi. toteutumisen-ehkäisemiseksi.**”*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto laatii lisäksi säännöllistä valvontaa varten laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittaville tuotantolaitoksille sekä 23 §:n 2 momentissa tarkoitetuille kohteille tarkastusohjelman, jossa määritellään eri laitostyyppien tarkastustiheydet. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastussuunnitelman ja -ohjelman sisällöstä sekä laadinnasta.”

28 § Sisäinen pelastussuunnitelma

"Toiminnanharjoittajan tulee laatia tuotantolaitosta koskeva sisäinen pelastussuunnitelma, jos teollinen käsittely ja varastointi on laajamittaista.

Sisäisen pelastussuunnitelman on katettava toimenpiteet, joilla torjutaan ennalta mahdolliseksi arvioitavissa onnettomuustapauksissa onnettomuuden tai toteutuneen turvauhan vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi sekä varaudutaan onnettomuuden tai toteutuneen turvauhan jälkien korjaamiseen ja ympäristön puhdistamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sisäisen pelastussuunnitelman laatimisesta, sisällöstä, uusimisesta, suunnitelman mukaisista harjoituksista ja pelastussuunnitelman toimittamisesta valvontaviranomaisille."

Pykäläehdotusta esitetään muutettavan esityksessä olevan pykäläkohtaiset perustelut kohdan 7.1, 28 § (s. 40) mukaiseksi seuraavasti:

"Toiminnanharjoittajan tulee laatia tuotantolaitosta koskeva sisäinen pelastussuunnitelma, jos teollinen käsittely ja varastointi on laajamittaista.

Sisäisen pelastussuunnitelman on katettava toimenpiteet, joilla torjutaan ennalta mahdolliseksi arvioitavissa onnettomuustapauksissa onnettomuuden tai toteutuneen turvauhan vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi sekä varaudutaan onnettomuuden ~~tai toteutuneen turvauhan~~ jälkien korjaamiseen ja ympäristön puhdistamiseen.

Sisäisen pelastussuunnitelman on katettava myös toimenpiteet, joilla pyritään torjumaan riski- ja vaaranarvioinnin perusteella ennakoitavissa olevien toteutuneiden turvauhkien vaikutuksia ja rajoittamaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sisäisen pelastussuunnitelman laatimisesta, sisällöstä, uusimisesta, suunnitelman mukaisista harjoituksista ja pelastussuunnitelman toimittamisesta valvontaviranomaisille."

Ehdotetaan tarpeellisia muutoksia pelastuslakiin:

1. Pelastustoimi sisällyttää ulkoiseen pelastussuunnitelmaan toimenpiteet toteutuneen turvauhan jälkien korjaamiseen ja ympäristön puhdistamiseen.

2. Sekä laajentaa pelastuslaissa edellytetyn ulkoisen pelastussuunnitelman laatimisvelvoitetta koskemaan kohteita, joista turvauhan toteutumisen mahdollisuus on huomioitu.

116 § Valvonnan ohjaus ja yhtenäistäminen sekä pelastusviranomaisten koulutus

Yhteistyöryhmä katsoo Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle lisätyn velvoitteen turvauhkien kouluttamisesta olevat tärkeä toiminnanharjoittajien yhtenäisen ja tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.

NESTEKAASUALAN YHTEISTYÖRYHMÄ

Tina Sammi
yhteistyöryhmän sihteeri
toimitusjohtaja, TINA SAMMI Oy